

Ocak 2016 • Sayı: 109 • 4 TL

Meraklı Minik

Erken Çocukluk Dönemi İçin Aylık Bilim Dergisi

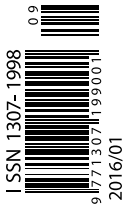
Müze Gezisi

Derginizle birlikte...

Müzedeki Yeni Fosiller Oyunu • Tüylü Mamut Poster
Fosil Eşleme Kartları • Rengârenk Çıkartmalar

3 yaş

Sevgili Çocuklar,

Bu sayımızın konusunu müzeler olarak belirlemiştik. Bu nedenle bir müzede çekilmiş fotoğraflarınızı göndermenizi istemiştik. Doğrusu bu kadar çok fotoğraf göndereceğiniz aklımıza gelmemişti. Öyle ki derginin tamamını dolduracak hatta yine de artacak kadar çok fotoğraf geldi. Size bir sır verelim mi? Biz de yeni sayımız için çalışmaya başlamadan önce bir müzeye gittik. Ankara'daki MTA Tabiat Tarihi Müzesi'ne. Böylece bu sayımızda yer vereceğimiz yazı ve etkinlikleri kolayca oluşturduk. Ama sadece doğa tarihi müzelerine yer vermek olmazdı. O nedenle sanat müzesi, oyuncak müzesi ve daha pek çok farklı müzeden de bahsettik. Müzelerde çalışan kişileri ve yaptıkları birbirinden ilginç işleri gösteren fotoğraflı bir yazıya yer verdik. Elbette bol bol eğlenceli etkinlik hazırladık. Derginizle çok güzel vakit geçirmenizi istediğimiz için "Müzedeki Yeni Fosiller" adlı oyunu da ek olarak verdik. Hepsini çok seveceğinizi ve bu sayede güzel bir ay geçireceğinizi umuyoruz.

Müzeleri ziyaret etmeye devam etmeniz dileğiyle...

Meltem Yenal Coşkun

"Benim manevi mirasım ilim ve aklıdır" *Mustafa Kemal Atatürk*

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan
Prof. Dr. Ahmet Arif Ergin

Genel Yayın Yönetmeni
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Duran Akca
duran.akca@tubitak.gov.tr

Yayın Yönetmeni
Meltem Yenal Coşkun
meltem.coskun@tubitak.gov.tr

Yayın Danışma Kurulu
Prof. Dr. Erol Arcaklıoğlu
Prof. Dr. Meryem Beklioğlu
Prof. Dr. Ş. Şebnem Ellialtıoğlu
Doç. Dr. Serap Tıraş Teber
Yrd. Doç. Dr. Naz Börekçi
Yrd. Doç. Dr. Latife Çimen
Dr. Ahmet Uludağ

Editör

Aslı Zülal
asli.zulal@tubitak.gov.tr

Redaksiyon
Özlem Özbal
ozlem.ozbal@tubitak.gov.tr

Araştırma ve Yazı Grubu
Bilge Nur Karagöz
bilge.karagoz@tubitak.gov.tr
Yasemin Şahin
yasemin.sahin@tubitak.gov.tr

Grafik Tasarım
Fulya Koçak
fulya.kocak@tubitak.gov.tr

Çizer
Pınar Büyükgüral
pinar.buyukgural@tubitak.gov.tr

İdari Hizmetler

Mehmet Akif Şenyıl
mehmet.senyil@tubitak.gov.tr

Mali Yönetmen

Kemal Tan
kemal.tan@tubitak.gov.tr

İletişim Bilgileri

Meraklı Minik Dergisi
Akay Caddesi No: 6
06420 Bakanlıklar / Ankara
Tel (312) 298 95 61 (Yazı İşleri)
Faks (312) 427 66 77 (Yazı İşleri)
İnternet www.merakliminik.tubitak.gov.tr
e-posta merakli.minik@tubitak.gov.tr

Abone İlişkileri

abone@tubitak.gov.tr
Tel (312) 222 83 99

ISSN 977-1307-1998
Fiyatı 4 TL

Baskı

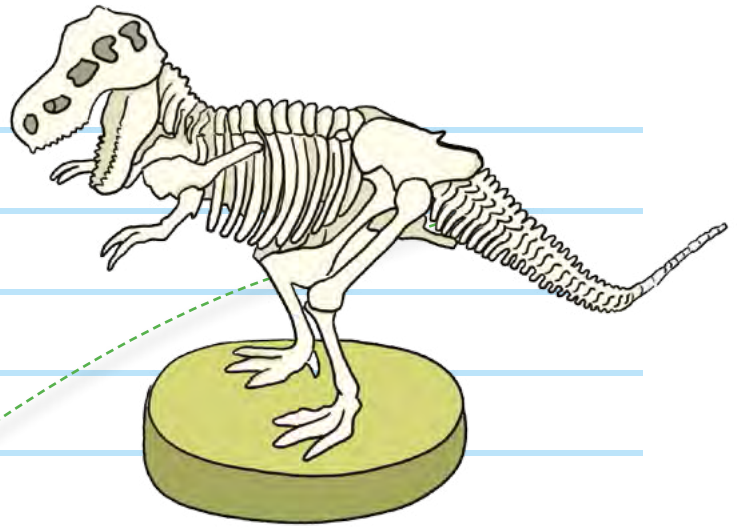
APA UNIPRINT Basım San. ve
Tic. A.Ş.
www.apa.com.tr
Tel (212) 798 28 40

Baskı Tarihi: 29.12.2015

Dağıtım

Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
http://www.tdp.com.tr

İçindekiler

2 Müze Gezisi

6 Müzedeki Tuhaflıklar

8 Fosil mi Dediniz?..

11 Hangisinden Bir Tane Var?

12 Çeşit Çeşit Müze Var

16 Zıpzip Ailesinin Fotoğraf Albümü

18 Kamyonları Müzelere Ulaştır!

20 Müzede Yapılacak Çok İş Var!

23 İki Resim Arasındaki Farkları Bul

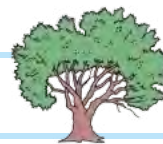
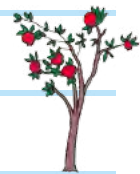
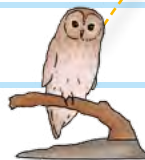
24 Ülkemizdeki Bitki ve Hayvanlar Bölümü

26 Çok Merak Ediyorum

28 Haydi Mutfağa

30 Küçük Eller İşbaşında

32 Kitap... Oyun... Öneri...

Kapak Çizimi: Pınar Büyükgöral

2

8

16

24

Müze Gezisi

Çocuklar perşembe günü
bir geziye gideceğiz.
Sizden bu kâğıtları
anne babalarınıza
vermenizi istiyorum.

Bakayım...

Ben de
bakacağım!

Geziye mi?

Nereye?

Ne zaman?

Nereye
gidiyoruz?

Parka mı gidiyoruz?

Nereye?

Havuzla mı?

İki gün sonra...

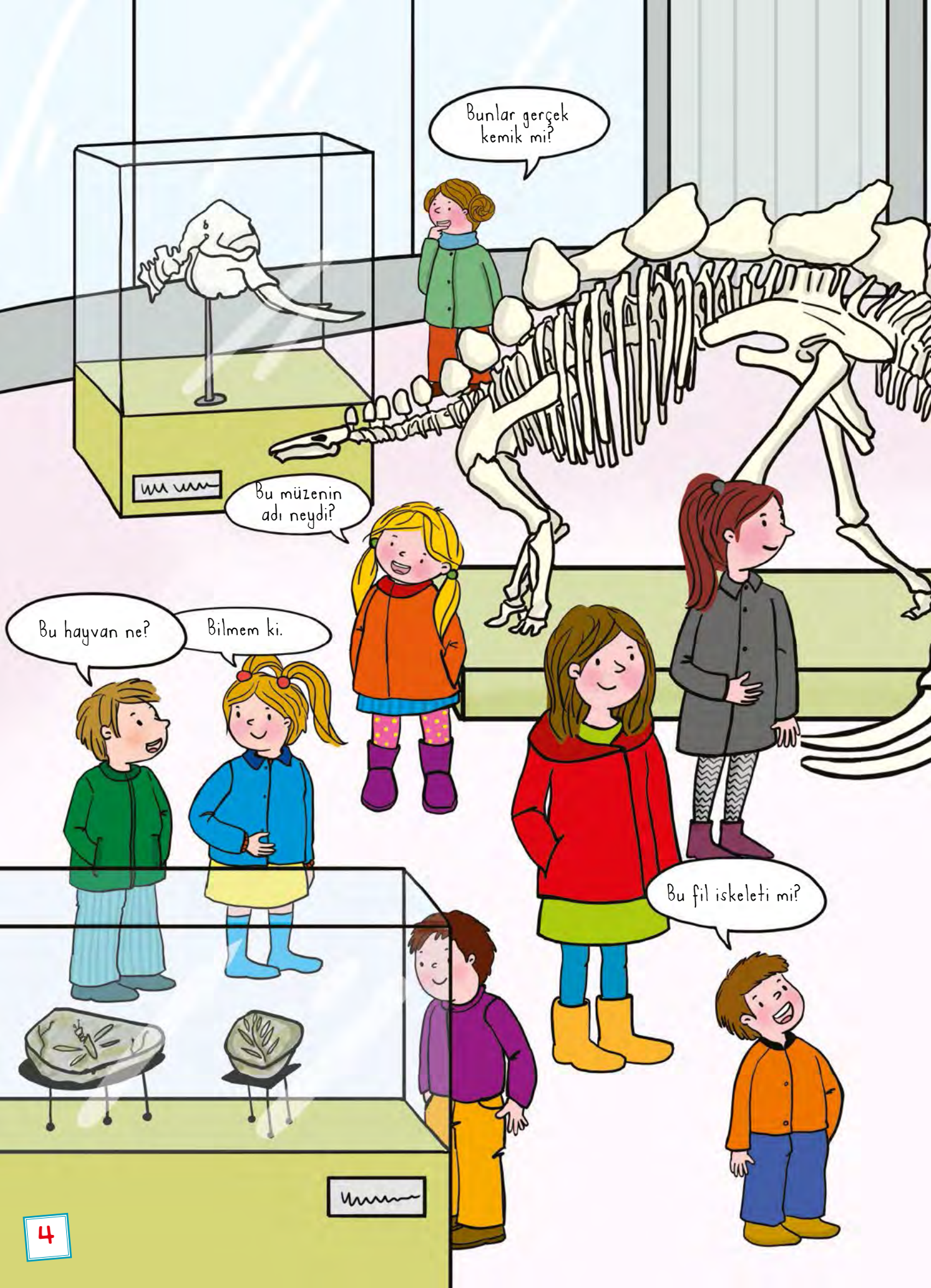
Vay beee!

Ooooo T-rex!

Çok büyük!

Ayyy çok korkunç.

Hiç de değil... Çok güzel.

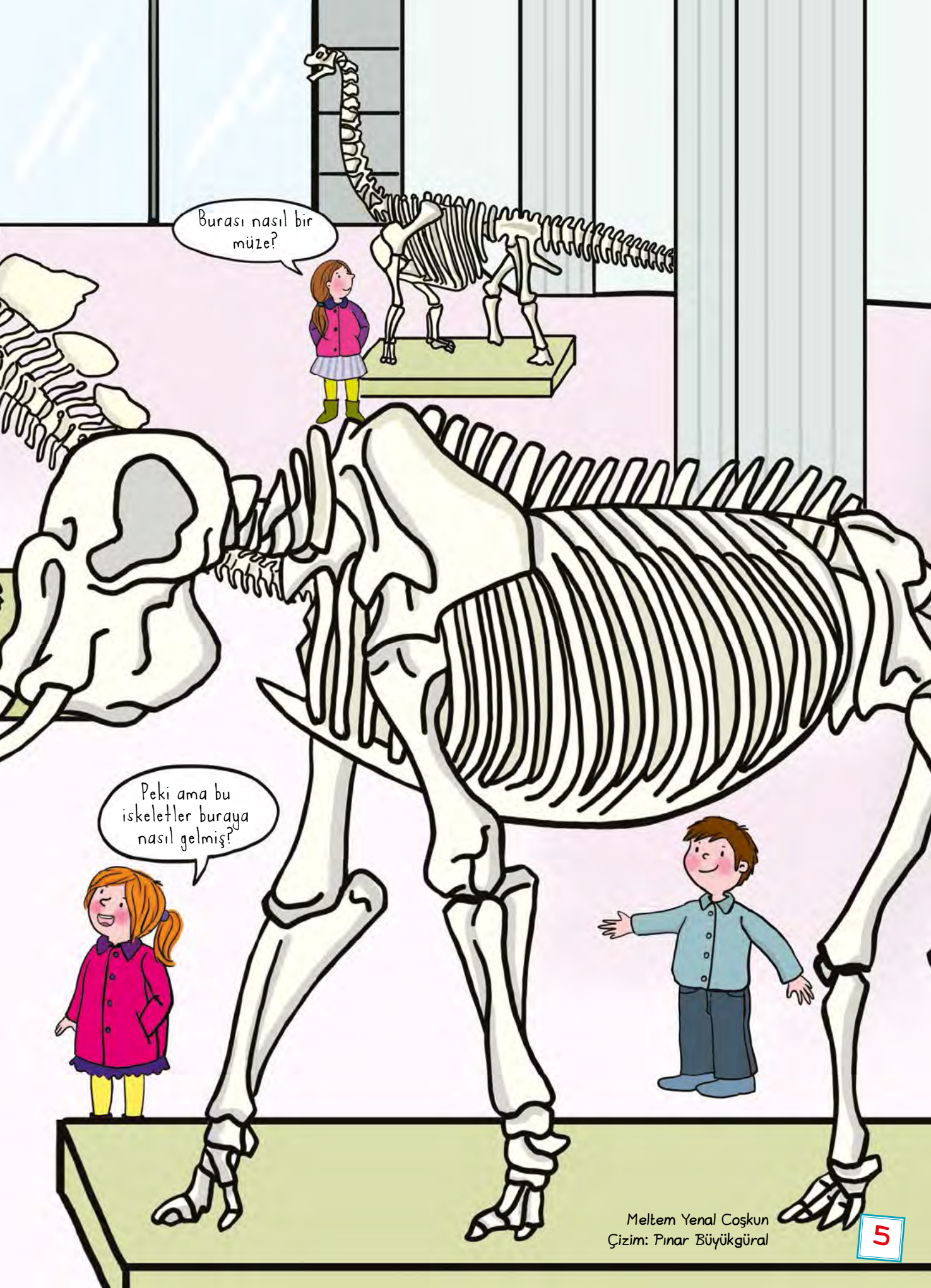
Bunlar gerçek kemik mi?

Bu müzenin adı neydi?

Bu hayvan ne?

Bilmem ki.

Bu fil iskeleti mi?

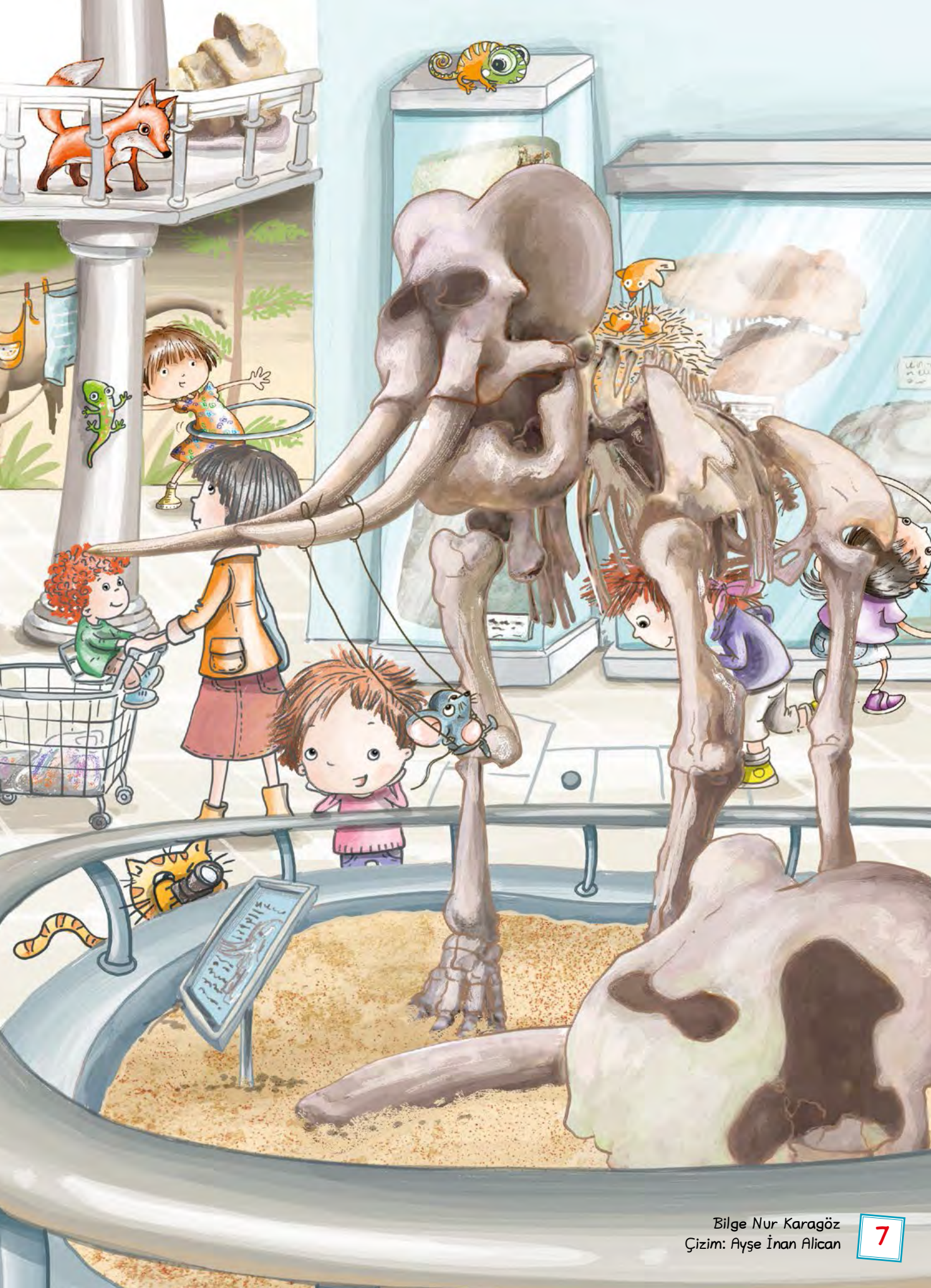
Burası nasıl bir müze?

Peki ama bu iskeletler buraya nasıl gelmiş?

Müzedeki Tuhafliklar

Burası bir doğa tarihi müzesi. Ziyaretçiler müzeyi geziyor. O da nesi! Müzede bir tilki mi dolaşıyor yoksa? Anlaşılan bu müzede bir tuhaflik var. Hem sanki bir tane de değil, biiir sürü tuhaflik var! Müzedeki diğer tuhaflikları da sen bulabilir misin?

Fosil mi Dediniz?..

Fosiller, çok eski zamanlarda yaşamış olan bitkilerin ve hayvanların taşlaşmış kalıntılarıdır. Bitkilerin yaprakları, hayvanların kemikleri, kabukları, hatta ayak izleri bile fosil haline gelebilir. Tıpkı burada gördüklerin gibi.

Bak, bir balık fosili. Çok eski zamanlarda yaşamış bir balık ölünce üzeri kum tabakalarıyla örtülmüş. Uzun bir zaman sonra orada kaya katmanları oluşmuş. Çok uzun zaman sonra da insanlar kaya katmanının içindeki balık fosilini bulmuşlar.

Bunun ne olduğunu tahmin edebilir misin?
Bu bir diş! Fosilleşmiş bir köpekbalığı dişi.

Peki sence bu ne fosili olabilir?

Doğru! Bu bir yaprak fosili.

Bu bir trilobit fosili. Bu küçük canlı günümüzde yaşamıyor. Onu fosillerinden biliyoruz. Trilobitlerin üzeri kabuğa benzeyen bir zırhla kaplıydı. Denizlerde yaşamışlardı.

Burada ammonit fosilleri var. Ammonitler de çok eski zamanlarda denizlerde yaşamıştı. Bazıları küçüktü, bazılarıysa bir insan boyu kadardı.

Biliyor musun, burada da böcek fosilleri var. Eski zamanlarda yaşamış bu böcekler, bir ağaçtan çıkan bir parça reçinenin içine hapsolmuş. Sonra ağacın reçinesi içindeki böceklerle birlikte fosilleşmiş. Bu tür fosillere kehribar deniyor.

Acaba bu fotoğraftakilerin ne fosili olduğunu tahmin edebilir misin?

Burada bir dinazorun fosilleşmiş ayak izleri var, tam üç tane.

Hangisinden Bir Tane Var?

Ammonit fosili, yaprak fosili, köpekbalığı dişi fosili, balık fosili, kehribar... Bu sayfada çeşit çeşit fosil görüyorsun. Bu fosil çeşitlerinin biri dışında hepsinden ikişer tane var. Hangi fosil çeşidinden bir tane olduğunu bulabilir misin?

Çeşit Çeşit Müze Var

Burası bir tren müzesi. Burada eski zamanlarda kullanılan trenler sergileniyor.

Burası da bir oyuncak müzesi. Burada uzun zaman önce yapılmış çeşitli oyuncaklar sergileniyor. Bu fotoğrafta hangi oyuncakları görüyorsun?

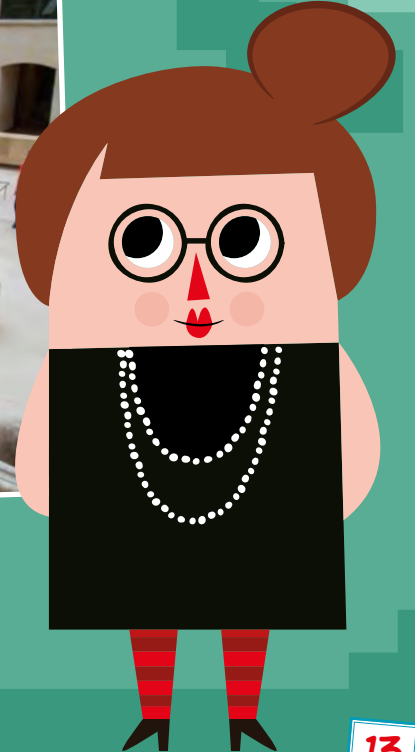

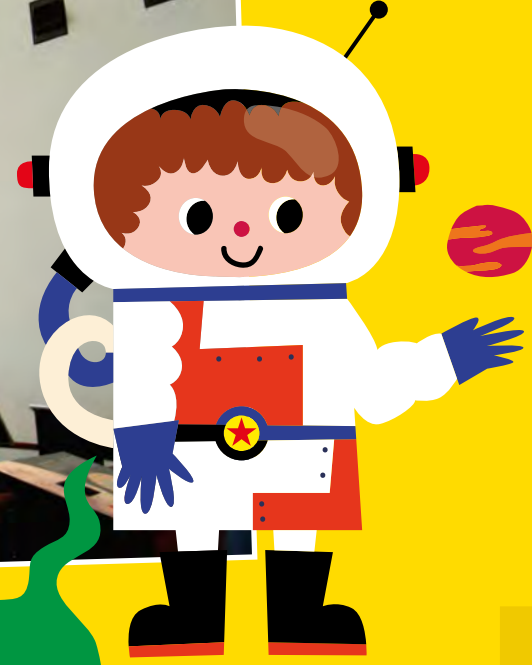
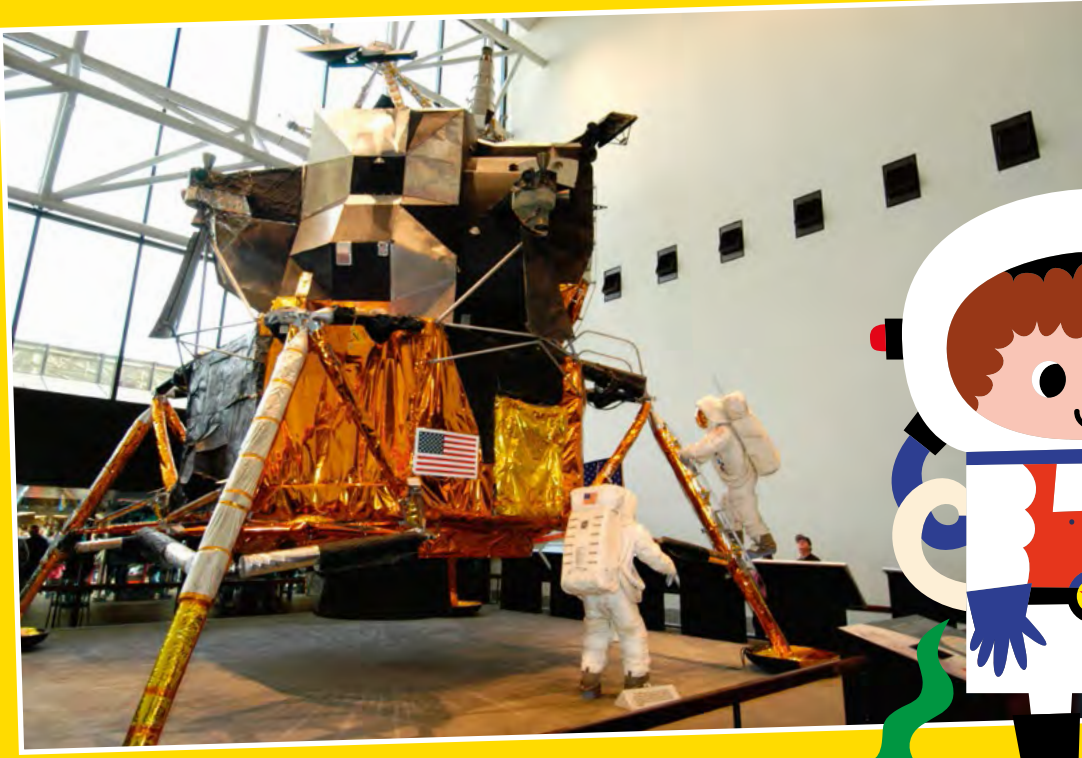

Burası bir sanat müzesi. Müzenin bu bölümünde ünlü bir ressamın tabloları sergileniyor. Bu ziyaretçiler tablolar hakkında konuşuyorlar.

Burası da başka bir sanat müzesi. Bu müzede çeşit çeşit heykeller de var. Müzedeki at heykellerini bulabilir misin?

Bu fotoğraftaki, Ay'a iniş yapmak üzere tasarlanmış bir uzay aracı. Bu uzay aracı bir havacılık ve uzay müzesinde sergileniyor.

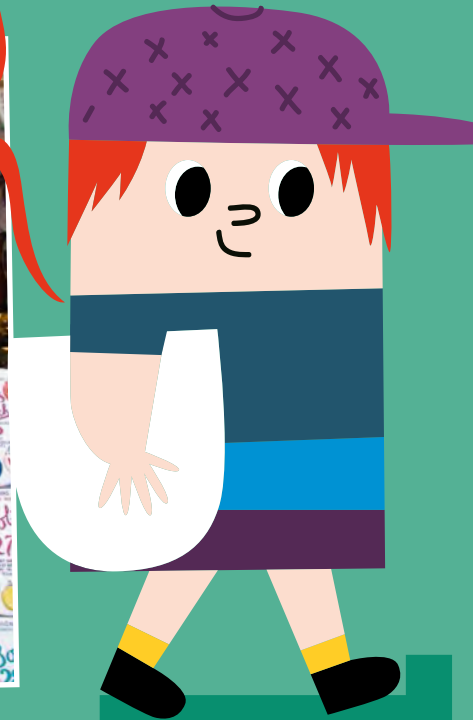

İşte burası da bir otomobil müzesi. Burada da eski otomobiller sergileniyor. Bildiğin otomobillere benziyorlar mı?

Tüm müzeler bir binanın içinde olacak değil ya! Burası bir açık hava müzesi. Müzeji ziyaret eden insanlar çok uzun zaman önce kayaların içi oyularak yapılmış evleri geziyorlar.

Burası da bir müze! Burada da bir sanatçının çeşitli malzemelerle süsleyip boyadığı klozet kapakları sergileniyor. Ne komik, değil mi?

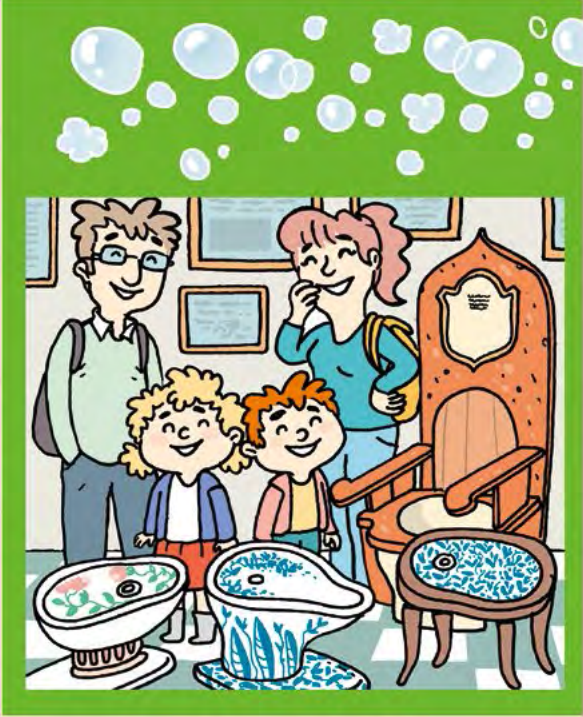

Zıpzıp Ailesinin Fotoğraf Albümü

Zıpzıp ailesi tatilde birçok müze gezmiş. Bu müzelerde çektikleri fotoğraflardan oluşan bir albüm hazırlıyorlar. Ancak henüz albümde iki fotoğraf var. Diğer fotoğraflarsa dergimizin ekindeki çıkartmaların arasında. Haydi eksik fotoğrafları çıkartmalar arasından bul ve yerlerine yapıştır. Hangi fotoğrafın nereye yapıştırılacağını bulmak için Zıpzıp ailesinin albüme çizdiği resimlerden yararlanabilirsin.

DİN! GUGUK!
DİN! GUGUK!
DİN! GUGUK!

Kamyonları Müzelere Ulaştır!

Resimdeki iki kamyon kentteki iki müzede sergilenecek eserleri ve eşyaları taşıyor. Kamyonların üzerinde gidecekleri müzelerle ilgili resimler var. Kamyonlardan biri gölün yakınındaki uzay müzesine, diğeri de müzik aletleri müzesine gidecek. Kamyonların izleyeceği yolları bir kalemle çizerek gösterir misin?

Müzedede Yapılacak Çok İş Var!

Burası bir doğa tarihi müzesinin atölye bölümü. Müzedede çalışanlar, bir dinozor iskeletini sergilenmek üzere hazırlıyor.

İskeletin içine ve altına bazı parçalar ve direkler yerleştiriyorlar. Bu parçalar, iskeleti oluşturan kemiklerin bir arada durmasını sağlıyor.

Bu görevli müzeye yeni gelen bir dinozor maketini sergileneceği yere götürmeye çalışıyor.

Bu fotoğraf bir sanat müzesinde çekilmiş. Görevliler, müzede sergilenecek bir sanat eserini yerine asıyor.

Bazı müzelerde bilimsel araştırmalar da yapılır. Bu fotoğrafta da müzedeki fosiller üzerinde çalışan bir araştırımcı var.

Burası da bir müzenin bahçesi. Bir müze görevlisi, müzeyi ziyarette gelen çocuklara müzedeki eserlerin üzerinde bulunan bazı şekillerle ilgili bir etkinlik yaptırıyor.

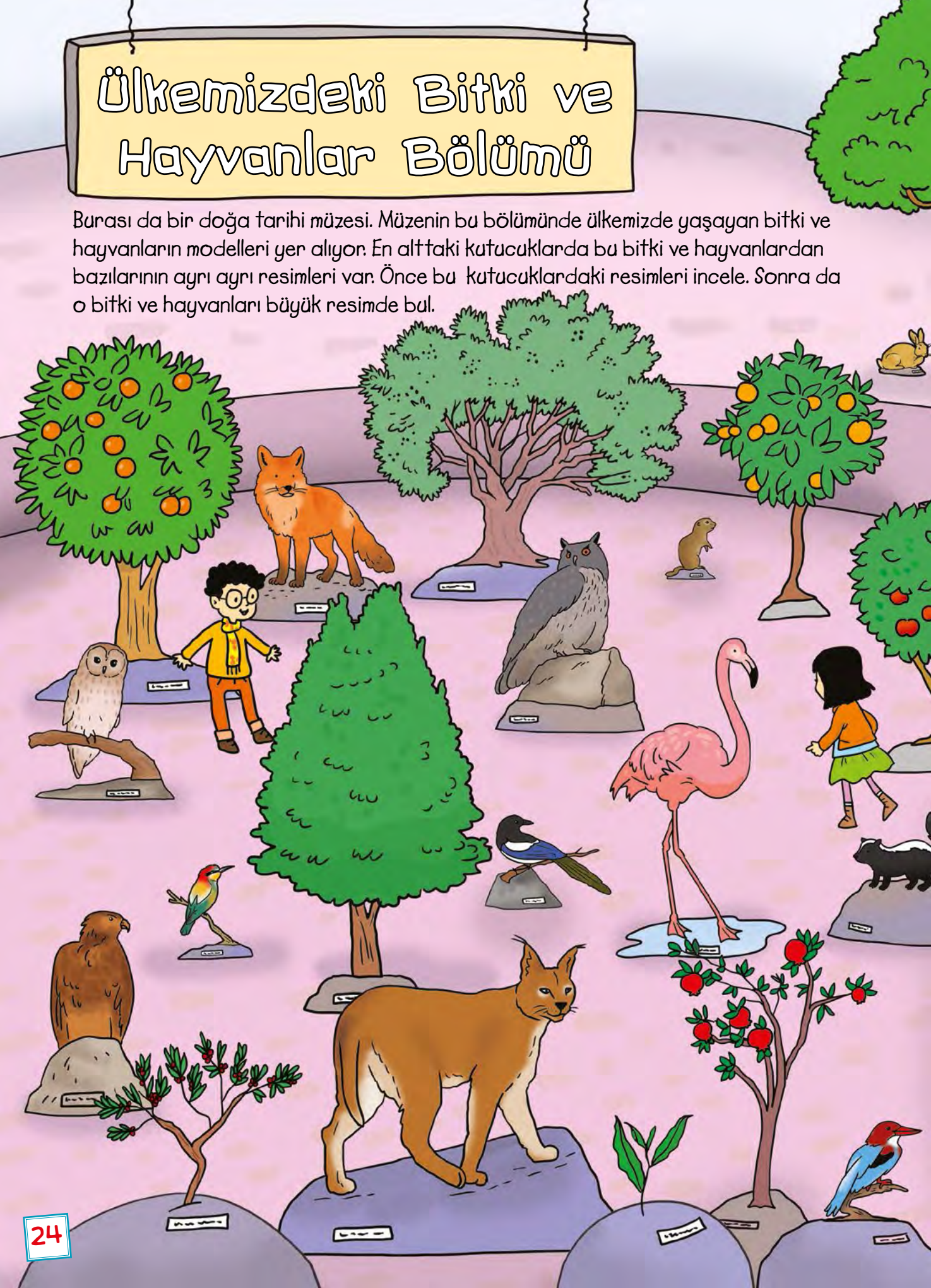
İki Resim Arasındaki Farkları Bul

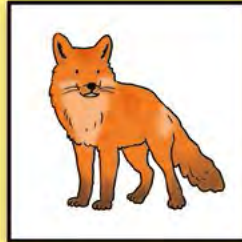
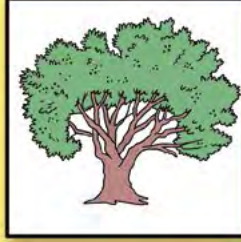
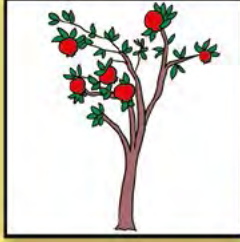
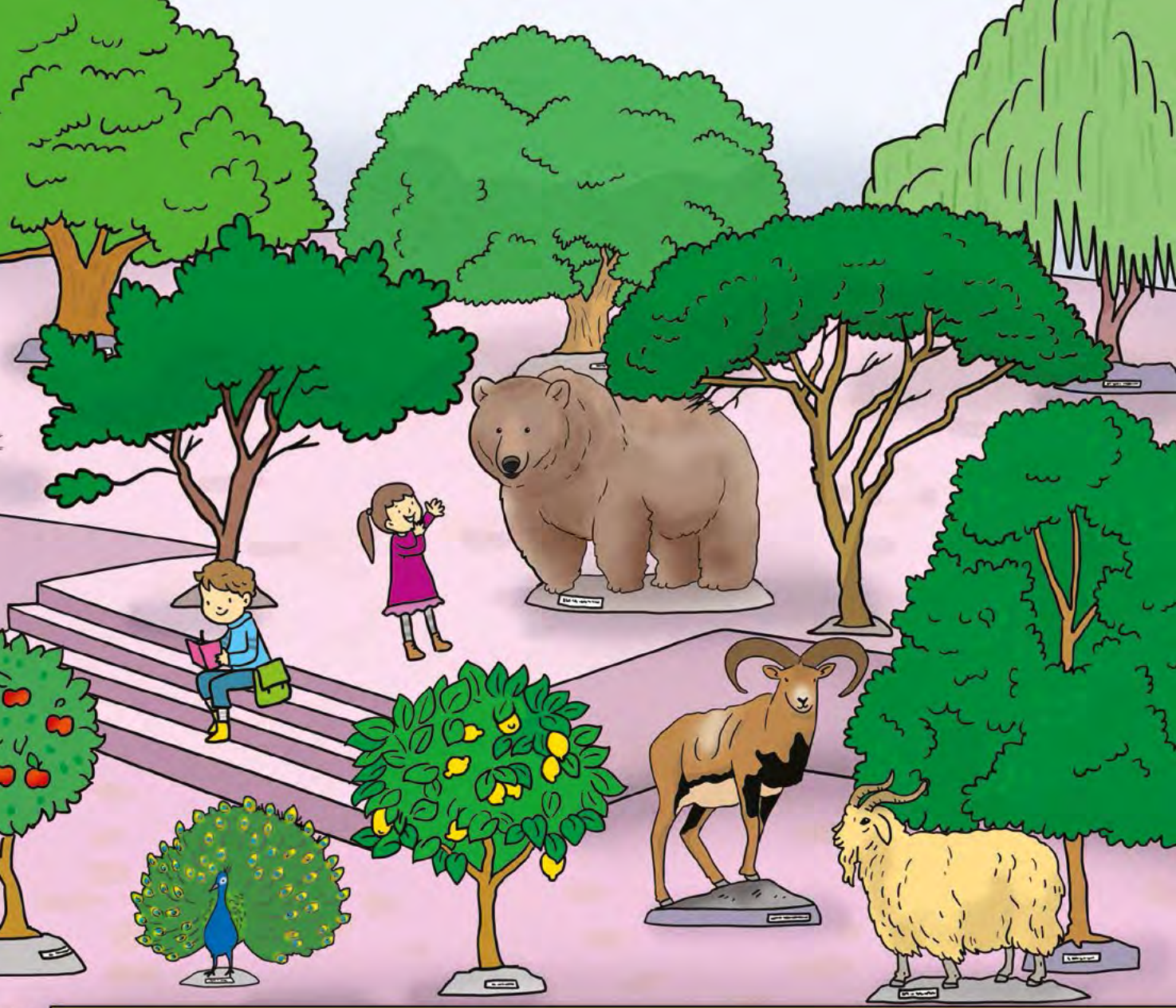
Aşağıdaki resimlerde bir müzede sanat etkinliği yapan çocuklar var. Birbirleriyle aynı gibi görünseler de bu iki resim arasında tam beş fark var. Haydi bu farkları bul.

Ülkemizdeki Bitki ve Hayvanlar Bölümü

Burası da bir doğa tarihi müzesi. Müzenin bu bölümünde ülkemizde yaşayan bitki ve hayvanların modelleri yer alıyor. En alttaki kutucuklarda bu bitki ve hayvanlardan bazılarının ayrı ayrı resimleri var. Önce bu kutucuklardaki resimleri incele. Sonra da o bitki ve hayvanları büyük resimde bul.

Çok Merak Ediyorum

Tarihi eserler neden müzede duruyor?

SümeYra Kolay - 8 yaş - Kocaeli

Müzeler tarihi eserleri koruyan ve saklayan yerlerdir. Müzelerde bu eserler ve eserlerle ilgili bilgiler bir araya getirilerek sergiler oluşturulur. Müzeler herkesin ziyaretine açık olduğu için de isteyen herkes gidip müzedeki eserleri görebilir.

Sorularınızı bekliyoruz!

Kedilerle ilgili sorularınızı 15 Şubat'a kadar bize gönderin. Bu sorulardan birini ya da birkaçını Mart 2016 sayımızda yanıtlayalım. Adınızı, soyadınızı, yaşıınızı ve yaşadığınız ili yazmayı unutmayın.

İşte adreslerimiz:

e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Adres:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi

"Çok Merak Ediyorum" Köşesi

Akay Caddesi No: 6 06420

Bakanlıklar / Ankara

Haydi Mutfağa

Peynirli Dinozor Kemiği Kurabiyeleri

Malzeme

- 3,5 su bardağı
tam buğday unu
- 1 su bardağı ılık süt
- 1 küçük paket kuru maya
- 1 yumurta
- 1 kahve fincanı zeytinyağı
- Bir parça beyaz peynir

Bu sayfadaki
etkinlik
yetişkinlerle
birlikte
yapılmalıdır.

Un, süt, maya, zeytinyağı ve yumurtayı bir kaptaki karıştırıp yoğurun.

Hamuru mayalanması için otuz kırk dakika kadar dinlendirin.

Fırını 180 dereceye ayarlayın. Peyniri çatalla ezdikten sonra mayalanan hamura ekleyin ve hamuru yeniden yoğurun. Hamuru on iki parçaya bölüp yuvarlayın ve on dakika daha dinlendirin. Hamur toplarından birer parmak kalınlığında, yirmişer santimetre uzunluğunda parçalar hazırlayıp tepsiye dizin.

Bu parçaların iki ucundan, bir iki santimetre kalınlığında ikişer parça kesin.

Bu parçaları yuvarlayıp küçük toplar yapın. Çubuk şeklindeki hamur parçalarının uçlarına biraz su sürün. Topları bu uçlara ikişer ikişer hafifçe bastırarak yapıştırın. Peynirli krakerlerinizi yirmi beş dakika pişirin. Afiyet olsun.

Küçük Eller İşbaşında

Kasım 2015 sayımızda bir müzede fotoğraf çektirmenizi istemiştik. İşte müzede çektiğiniz fotoğraflarınız. Burada yer veremediğimiz fotoğraflarınızı da internet sitemizde görebilirsiniz. İnternet sitemizin adresi:

<http://www.merakliminik.tubitak.gov.tr/>

Emre Yıldırım ve Onur Osman Pehlivan
5 yaş - Mersin

Sahra Nil Kaynak - 5 yaş - Bursa

Lara Elmas - 3 yaş - İzmir

Ali Güney Ersen - 6 yaş - Adıyaman

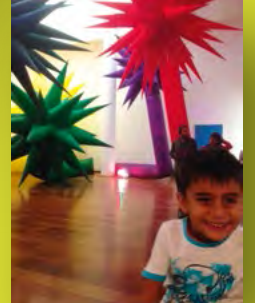
Barbaros İlkokulu - Anasınıfı - A Şubesi - Ankara

İpek Baysöz - 4,5 yaş - Gaziantep

İpek Kurtcu - 3,5 yaş - Sinop

Yigit Cem Ellialtıoğlu - 6 yaş - Nevşehir

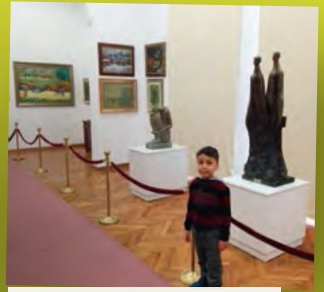
Yusuf Tuna Ozan - 6 yaş - Erzurum

Merve (7 yaş) ve Ecem (4 yaş) Kara - Eskişehir

Alperen Bayar - 3,5 yaş - Karabük

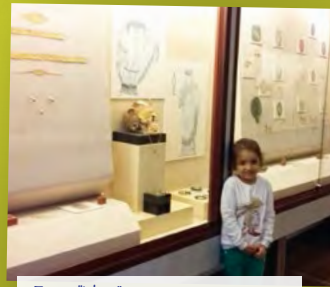
Sarp Kaya - 5,5 yaş - Ankara

Defne Can - 3,5 yaş - Van

Hatice Azra Bashaan - 5,5 yaş - Malatya

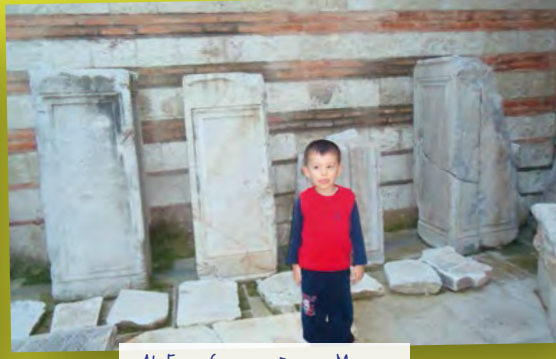
Zühal Ulku Övür - 5 yaş - Amasya

Fatma Sena Gökçek - 5 yaş - Kırşehir

Ayşe Selen Top - 3 yaş - Bolu

Ali Emre Güngör - 5 yaş - Manisa

Buglem Ayar - 5 yaş - Samsun

Mehmet Efe Uzer - 4,5 yaş - Antalya

Bora Aral - 4 yaş - Sakarya

Beyza Can - 6 yaş - Kırklareli

Can Kiper - 3,5 yaş - Muğla

Muhammed Ali Baş - 4 yaş - Mardin

İlke Kevser Oğuz - 5,5 yaş - Adana

Pars Alkanat - 3,5 yaş - İstanbul

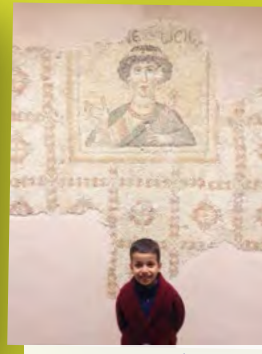
Yunus Emre Özsay - Ayşe Erdoğan
4,5 yaş - Gümüşhane

Egemen Ata - 4 yaş - Kastamonu

Sarp Solak - 3,5 yaş - Uşak

Yusuf Enes Özcelik - Hatay

Mart 2016 sayımız için bir kedi kostümü tasarlamanızı istiyoruz. Kedi kostümünüzle çektireceğiniz bir fotoğrafınızı, adınızı, soyadınızı ve yaşadığınız ili de yazarak bize gönderin. Bunun için 15 Şubat 2016'ya kadar süreniz var. Adreslerimiz aşağıda:

TÜBİTAK Meraklı Minik Dergisi

"Küçük Eller İşbaşında" Köşesi

Akay Caddesi No: 6

06420 Bakanlıklar / ANKARA

e-posta: merakli.minik@tubitak.gov.tr

Kitap...

Oyun...

Öneri...

Dinozor Ayak İzleri Çıkartın

Çocuğunuzla dinozor ayak izleri çıkartma oyunu oynayabilirsiniz. Bu oyun için tabanı düz plastik terlikler, yapıştırıcı, yapışkan bant, makas, kalem, oluklu mukavva, renkli akrilik boyalar, fırça ve uzunca bir kâğıt gerekiyor. Önce oluklu mukavvaya iki dinozor ayak izi çizin. İsterseniz buradaki dinozor ayak izini örnek alabilirsiniz.

Oluklu mukavvaya çizdiğiniz ayak izlerini dış çizgilerinden kesin. Sonra da mukavvaları terliklerin altına yapıştırın. Şimdi sıra oyunu oynamaya geldi. Uzunca bir kâğıdı yere serin ve kaymasını önlemek için köşelerinden yere bantlayın. Terliklerin altındaki ayak izlerini akrilik boyayla istediğiniz renklerde boyayın. Çocuğunuz terlikleri giysin ve yere serdiğiniz kâğıdın üzerinde yürüsün. Böylece adım attıkça arkasında dinozor ayak izleri çıkacak. Bu sırada dinozorların nasıl sesler çıkardığını hayal ederek hep birlikte dinozor sesleri çıkarabilirsiniz.

Bilge Nur Karagöz
Çizim: Esra Oğunday Bakır

Ammonit Fosili

Ammonit Fosili

Dinozor Kafası Fosili

Dinozor Kafası Fosili

Denizkabağı Fosili

Denizkabağı Fosili

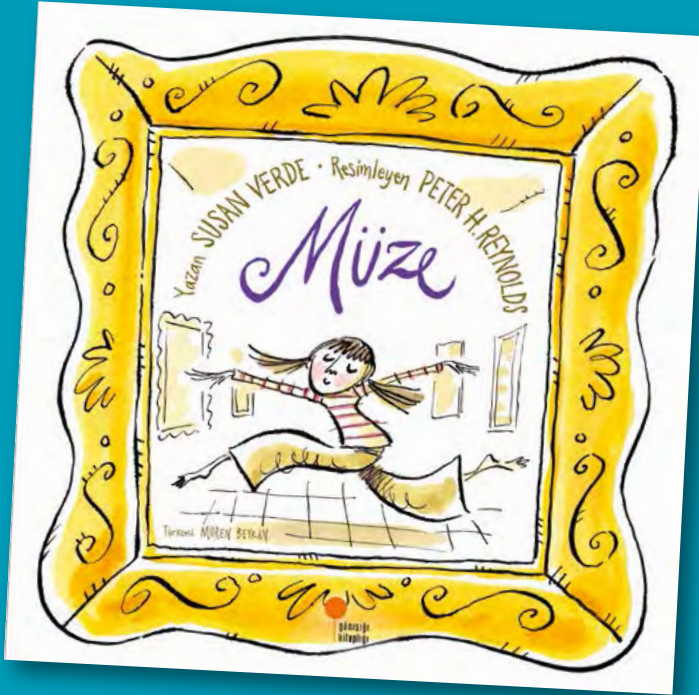
Fosil Eşleme Kartları

Bu sayımızda hazırladığımız kartlarda dokuz farklı fosil fotoğrafı var. Bu kartlarla bir eşleme oyunu oynayabilirsiniz. Oyunu oynamak için önce kartları birbirinden ayırıp karıştırın. Fotoğraflı yüzleri alta gelecek şekilde yere dizin. Sonra kartları ikiye ikiye açın. Birbirinin eşi olanları bulmaya çalışın. Açtığınız iki kart birbirinin eşiye onları kenara ayırın. Açtığınız iki kart birbirinin eşi değilse bu kartları ters çevirip başka iki kart açın. Dilerseniz bu oyunu iki ya da daha fazla oyuncuyla, kartları sırayla açarak da oynayabilirsiniz.

Aslı Zülal

Dinozorlar ve Müzelerle ilgili iki kitap

Bu sayımızda sizin için seçtiğimiz kitaplardan ilki, Pearson'dan çıkan "Ektiğim Tohumdan Dinozor Çıktı!". Kitabın kahramanı Baybars tüm gününü annesiyle birlikte bahçede tohum ekerek geçirdi. Annesi tohumlardan neler çıkacağını çok merak ediyordu, ama bu durum Baybars'ı hiç heyecanlandırmıyordu. Oysa ertesi sabah odasının penceresinden baktığında gördükleri öyle ilginçti ki! Bahçelerinin kocaman bir ormana dönüştüğü yetmezmiş gibi bir de etrafta dinozorlar dolaşıyordu. Hatta bahçeye çıktığında bir T-rex onu kovalamaya başladı. Baybars peşindeki dinozordan kurtulabilecek miydi? Peki ama dinozorlar nereden gelmişti? Bu heyecanlı maceranın sonunu merak ediyorsanız Carly Hart'ın yazıp Ed Eaves'in resimlediği, Gülbin Baltacıoğlu'nun Türkçeleştirdiği bu nefis kitabı okumanızı öneririz.

Sizin için seçtiğimiz ikinci kitaptaysa bir çocuğun ziyaret ettiği müzedeki eserlerle ilgili hissettikleri anlatılıyor. Müzede Picasso'dan Van Gogh'a, Rodin'den Joan Mirò'ya pek çok ünlü sanatçının eserleriyle karşılaşılıyor. Bu eserlerin her biri onda bambaşka duygular uyandırıyor. Bir hüzünleniyor, bir mutlu oluyor, bir korkuyor... Dahası dans ediyor, hayal kuruyor, fırl fırl dönüyor, kıkır kıkır gülüyor. Kısacası bu müze gezisinden çok keyif alıyor. Tüm bunlar kitapta şiirsel bir dille öyle tatlı anlatılıyor ki... Siz de bu ilginç müze gezisine eşlik etmek isterseniz Güneşli Kitaplığı'ndan çıkan "Müze" adlı bu kitabı okumanızı öneririz. Kitabı Susan Verde yazmış, Peter H. Reynolds resimlemiş, Müren Beykan da Türkçeleştirmiş.

Bilge Nur Karagöz

Fillerin
kemikleri de
kocamanmış!